

Et officerskorps i modvind

Forsvarsviljen går op og ned, og det samme gør synet på officerskorpset. Mange officerer havde dårlige minder fra 1930'erne. Der var ringe politisk opbakning til Forsvaret, lønnen var beskeden, og officererne var upopulære i dele af befolkningen.

- Der er én af de bæster, vi betaler til, råbte en gruppe arbejdere efter en ridende officer. Han standsede sin hest og kylede en femøre efter dem. Det var, hvad han skyldte dem, svarede officeren igen.

Både fra regeringen og befolkningen blev officererne mødt med mistillid i 1930'erne. Også økonomisk var officererne pressede. De tilhørte det bedre borgerskab, der havde en dyr livsstil, som var svær at leve op til med officerslønnen, der var lavere end præstens.

Officerernes vanskeligheder hang blandt andet sammen med, at pacifismen havde fået vind i sejlene i mellemkrigstiden. Første Verdenskrigs rædsler og oprettelsen af Folkeforbundet - FN's forløber - skabte håb om, at nedrustning kunne bidrage til en fredeligere verden. Disse tanker var dengang fremherskende hos det ene regeringsparti de radikale og til dels hos det andet - socialdemokratiet - der dog i løbet af 1930'erne vendte den rene pacifisme ryggen. I 1932 blev forsvarsbudgettet beskåret fra 44 til 31 millioner kroner.

Mest upopulære i København

Modviljen mod officererne var værst i København. Når officeren bar uniform i sporvognen, var der spytklatter og skældsord i luften.

Arbejdermorder, krigsgal og krigslidderlig var de typiske tilråb.

I provinsen blev officererne som regel godt modtaget, når de under de store efterårsmanøvrer blev indkvarteret lokalt. Radikale husmænd kunne dog være en undtagelse.

Netop De Radikale var det store fjendebillede blandt officererne. En meget forsvarsskeptisk overlæge fik en ubehagelig overraskelse, da han skulle flyve fra Kløvermarken til Roskilde i et af hærens fly: Piloten tvang den radikale overlæge til at synge kongesangen "Kong Christian", ellers ville han blive sat af på Kløvermarken igen.

Større sammenhold

Mange officerer havde svært ved at være loyale embedsmænd og udføre en politik, de var lodret uenige i. Generelt var holdningen dog, at man måtte bide tænderne sammen og holde forsvaret gående under de svære betingelser og vente på bedre tider. Hvis danskerne genfandt forsvarsviljen, var det lettere at genopbygge værnene, hvis der var et lille skelet at begynde på.

Modstanden i samfundet var med til at gøre officerskorpset til en lukket kreds. I København var det sociale liv mellem officererne meget omfattende. Når en officer flyttede til

byen, gik han på visit hos sine kolleger.

- Man tog sin forlovede under armen, klædte sig pænt på i noget ordentligt tøj, og så tog man efter en liste, man havde skrevet op, ud til ældre løjtnanter, kaptajner, oberstløjtnanter og til obersten. Der var 20-30 stykker, erindrer en officer fra Livgarden.

Borgerlig livsstil

Traditionelt tilhørte officererne det bedre borgerskab. Officererne havde pæne manerer, de kunne begå sig ved middagsbordet, danse og ride. Den fine livsstil var kostbar, så husholdningsbudgettet var stramt. I dagligdagen var der kun penge til et tyndt lag margarine på brødet. Smør var til særlige lejligheder.

Unge ugifte premierløjtnanter kom ofte i økonomiske problemer. Bjørn A. Scheibye husker, at han sidst på måneden ofte skyldte penge på dansestedet Palæ. Til jul måtte han købe gaver på kredit hos sin forlovede, der arbejdede i en boghandel. At undervise i ridning og sprog om aftenen gav et kærkomment supplement til mange officerers indtægt.

I officersmiljøet var det en selvfølge, at hustruen var hjemmegående, og man havde stuepige. En officershustru fortæller:

- Broderi var mit felt. Jeg lærte dem (de andre officershustruer, red.), hvordan man skulle sy mellemlægningsservietterne, og hvordan regimentsmærkerne skulle broderes på dem.

Forfremmelser var alt-afgørende

Mens hustruerne broderede, studerede officererne "Håndbog for Hæren".

Her kunne man følge med i, hvem der stod overfor at blive forfremmet. Det var det store samtaleemne officererne imellem. Op til en forfremmelse sad nerverne uden på tøjet. Mange officerer så det som en personlig tragedie "at blive sprunget".

Bjørn A. Scheibye var indblandet i en uheldig episode, lige før han skulle begynde i ældste officersklasse. Her gav han en værnepligtig, der

ikke ville holde mund, en mavepumper. En klage fra soldaten kunne have kostet udnævnelsen, men i stedet gav han Scheibye en undskyldning, fordi han havde været højroret.

Selv om mange officerer græmmede sig 9. april 1940 blev det vendepunktet. Efter besættelsen steg forsvarsviljen og med den officerernes ry i samfundet. □

Oberst Hackel fra M atador tænker mange, når man taler officerer i trediverne. Det borgerlige miljø, han færdes i, passer fint til officerernes dagligdag fra 1930'erne. Virkelighedens "oberst Hackler" måtte også trækkes med modvilje i befolkningen og trange økonomiske kår. Foto: Else Tholstrup, DR.